

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

I. In absentia Principis duo scripta publicè lecta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

ANNO
1568.

506

VITA ET RES GESTAE

CAPVT IV.

- I. *In absentia Principis duo scripta publice lecta.*
- II. *Maioristarum postulata & nouum scriptum.*
- III. *Flacianorum responsum cum censura delibris Melanchihonis.*
- IV. *Maiorista apologiã obtrudunt, ius concludendi exigunt, quo negato missionem petunt.*
- V. *Ex actione discedunt ad Electorem Sax. cuius Theologi, coacta Synodo, sententiam de colloquio ferunt.*
- VI. *Maior cum suis perpetuis Flacianorum calumnijs obnoxius, scriptum de iustificatione edit. (Testamentum vocat.) & non multo post moritur.*

I.
Princeps
ad Electro-
rem Augu-
stum vadit.

*In Colloq.
germ. f. 98.*

Maiorista-
rũ scriptũ
prolixum.

Cessatum deinde fuit ab actione ad dies quatuordecim: quo tempore Ioannes Guilielmus Saxonix Dux profectionem suscepit ad Electorem Augustum; cumque de successu colloquij sermo inter Principes haberetur, monuit Elector, ne scripta tam prolixa deinceps ad confessum deferri recitarique permetteret, sed vt rem ipsam in pauca conferri iuberet, resecta verborum luxurie; ita futurum, vt expeditius omnia peragerentur.

Interea Maioristæ scriptum quoddam prolixum contexuerunt, vel integrum potius

potius volumen , quod septimo Decembris in confessu publicè lectum fuit. ANNO 1568.

Primam illius partem Paulus Eberus , secundam Andreas Freyhub , tertiam Petrus Prætorius recitarunt , per quos volumen hoc horis totis quinque vix potuit absolui.

Prima pars apologiam continebat ad scriptum vltimum mordacem satis : Altera responsionem ad antitheses & hypotheses Flacianorum , in qua nouem obiectas corruptelas operosè magnoq; verborum apparatu diluebant. Corruptelas obiectas diluunt. In tertiam partem quatuordecim errores congefserant , tetros illos admodum & periculosos , vti loquuntur, quibus per Flacium Illyricum eiusque gregales doctrinam de iustificatione corruptam asserabant.

Sub finem plura se Flacianorum , aiunt, Flacianos habere collecta atque consignata sophismata deprauata , in publico Christiani orbis theatro suo torces vociferantur. tempore detegenda , si tumultuari perferantur. Cæterùm Flacium eiusque complices in omnibus fermè capitibus doctrinæ celestis deprauare quædam , aiunt , & dogmata comminisci Augustanæ Confessione contraria , quam se tamen solos iactare soleant constanter & fideliter profiteri . Princeps absoluta lectione tempus Theologis suis ad meditandum responsum dari postulauit.

Elapsis denuò diebus quatuordecim vigesimo secundo Decembris habitus in curia fuit

ANNO
1568.
Maioristæ
iubentur
quietea-
gere.

Flacianorū
scriptum
portento-
sum.

In Colloq.
lat. f. 142. b.

Ibid. f. 143.
a. b.

fuit conuentus in quo priusquam confessus fieret, Maioristis per politicos Flacianos mandatu principis renunciatum fuit, Theologos alterius partis ad respondendum paratos esse: Petere verò Principem, vt inter recitandum habeant se moderatè, & à risu, quassatione capitum, alijsq; gestibus parum decoris abstineant. Erat ingens volumen, quòd Flaciani consarcinarant, longè prolixius illo, quod horis quinque paulò supra diximus, vix absolui potuisse: Certè in latino exemplari, quod per Flacianos editum circumfertur, ad viginti sex quaterniones occupat: In exordio gaudere se dicunt ex animo, quod aduersarij tandem post varias tergiuersationes ad ipsum controuersæ caput accesserint, vel ad scopum per Principes huic colloquio præfixum, quem in hac quæstione constituunt: Vtrum corruptelæ illæ, quæ omnium maximè post obitum Lutheri, & quidem potissimum occasione Interim in ecclesiam Dei publicis etiam scriptis, multisque verborum phaleris irreperunt, ipsi verbo Dei, Confessioni & apologiæ Augustanæ, Smalcaldicis articulis, librisque Lutheri consentaneæ sint, vel non? Deinde dissimulatis conuitijs, quæ veluti nymbum in se per aduersarios effusa conqueruntur, in duas partes diuidunt vniuersum volumen. Primum, inquiunt, responsionem ad nostras antitheses atq; hypotheses expendemus. Secundò ad hypotheses nobis obiectas respondē-

debimus. Subiungunt porrò : Rogamus au- ANNO
 tem , vt placidè & tranquillè , sicuti nos ha- 1568.
 ctenus fecimus, vicissim audiamur. Nam vi-
 dimus proximè, dum nostrum scriptum le-
 geretur , nonnullos contra huius Colloquij
 leges crebris risibus, quassationibus capitum,
 mutuis susurrationibus & murmurationibus
 adeò immodestè & indecenter sese gerere;
 vt miraremur; quod nec præsentis Illustrissi-
 mi Principis , qui summa grauitate vtriusq;
 partis recitationem audit, nec omnipotentis
 Dei , ad quem causæ præsentis amplissimæ
 pertinent, quique, vt ethnicus quoque Co-
 micus dixit, quæ nos gerimus videt audit-
 que, vt de nobis nihil dicamus, vlla habere-
 tur ratio. Hactenus Flaciani.

Cæterùm in hoc confesso tertia pars vo-
 luminis, & paulò amplius , à tribus istius so-
 dalitij collocutoribus, Ioãne Friderico Cœ-
 lestino, Christophoro Irenæo, & Bartholo-
 mæo Rosino diuisis operis lecta fuit. Obie- Aphorism^o
 cerant Flaciani Maioristis corruptelas om- de bonis
 nino septendecim, vt diximus; quarum ter- operibus.
 tia negotij cardinem , adeoq; Maiorismi
 summam hoc aphorismo complectitur: Bo-
 na opera necessaria sunt ad salutem. Ad huc
 igitur discutiendum vbi ventum est, fortius
 in hoc scripto figunt pedem; hic magna con-
 tentione pugnant, hic vrgent, hic premunt
 aduersarios, & quicquid habent virium, ex-
 erunt. Maiorem verò, ceu dogmatis illius In Colloq.
 autorem non minus falsè quàm duriter passim lat. f. 159. d.
 exagi-

ANNO
1568.

exagitant. Inter cætera hunc, aiunt, ante annos aliquot in concione publica voces istas ebuccinasse: Se istac sua propositione non Maiorem, sed Maximum etiam futurum. Sic Paulum fuisse Maioristam: Sic Lutherum fuisse Maioristam &c. Ad quam illius gloriationem occinunt illud Nicolai Galli, quod ex libro quodam ipsius de promptum recitant; Caueat profectò Maior, inquit Gallus, dum magister esse vult super verbum Dei, ne fiat ex Maximo Paruus, Minor, Minimus, iuxta Christi iudicium Matth. 5. Qui soluerit vnum de mandatis istis minimis, & docuerit sic homines, Minimus vocabitur in regno cœlorum. Alio loco sarcasmm inserunt, dum hunc in modum nugantur: Tres sunt sponsæ D. Maioris, filiæ Antichristi, manus sibi inuicem iungentes, & choream quasi ductantes; prima est; Bona opera sunt necessaria ad salutem: secunda; Impossibile est absque bonis operibus iustificari & saluari: Tertia; Nemo vnquam sine bonis operibus saluatus est.

Has assertiones, ex ipsis haustas sacræ scripturæ visceribus, si sanè intelligas, censores isti falsas, erroneas, & impias esse, viginti septem rationibus demonstrare nituntur. Ea verò de re dum differunt, longos texunt logos, quibus recitandis quicquid temporis ad prandium vsque fuit occuparunt.

Prin-

Princeps igitur, vbi scriptum integrum vidit absolui non posse, secundam pomeridianam ad recitandum cætera designauit. Cùm autem omnes ad constitutum tempus à prandio conuenissent, renunciat per consiliarios politicos, esse sibi proficiscendum aliquo pomeridianis horis; quam ob causam huic actioni interesse nequeat. Rogare igitur Theologos alterius partis, vt scriptum hoc recipiant, ac si fuerit integrè recitatum; tum vt porrò deinceps breuitati studeant, nec tam proluxa scribant volumina: Qua de re non ita pridem se per Electorem in Colloquio monitum insinuat. Maioristæ vtrunq̃ue hoc non grauatim se facturos pollicentur. Rogant verò Principem vicissim, si diu forsan emanat, atque ipsi maturius interim comparare se possint ad respondendum, vt recitare liceat in confessu politicorum responsionem suam, ne per ipsius absentiam actionis cursus impediatur.

Ille, si biduo triduoque ante, quam conuentum haberi cupiant, se paratos esse per consiliarios insinuent, daturum operam sese, vt tempestiuè adsit. Interea verò, dum Princeps abest, Maioristæ nouum opus moliantur, priore illo proluxius: Quam enim promiserant, futuros se deinceps breuiore, & Principes hoc ipsum velle nouerant; non potuit se tamen continere liuor & virulentum illud odium, quod in aduer-

ANNO
1568.

II.

Principis
mādatum
de forma
colloquij
seruanda
in sui ab-
sentia.

Maiorista-
rum postu-
latum.

Maiorista-
rum nouū
scriptum.